

miljöpartiet de gröna

LINKÖPING

Linköping vinner på grön politik

Kommunpolitiskt program
2026-2030

Ett Linköping som håller för människor, naturen och framtiden	2
Klimatet först – trygghet i en föränderlig värld	2
Klimatstyrning – så leder Linköping omställningen	3
Energi – Linköping ska vara 100 % förnybart	3
Energieffektivisering är nyckeln	3
Lokalt producerad förnybar energi	4
Transporter som fungerar i vardagen	4
Gång, cykel och kollektivtrafik först	4
Fossilfritt Linköping	5
Enkelt att ladda och dela bil	5
Natur, vatten och biologisk mångfald	5
Mer grönska och 30 % skyddad natur	5
Klimatanpassning	6
Giffri miljö och rena vatten	6
Mat, jordbruk och cirkulär ekonomi	7
Mindre avfall och renare närmiljö	8
Barn, skola och utbildning – grunden för ett jämlikt Linköping	8
Förskolan – barnens första rättighet	8
Grundskolan	9
Mer tid, resurser och stöd i skolan	9
En skola som fungerar för alla barn	10
Skollokalerna som används smart – resurser till undervisning	11
Gymnasiet – vägen till framtiden	11
Ljunken och yrkesutbildningens roll i Linköpings framtid	12
Vuxenutbildning och SFI	12
Trygghet byggs tillsammans – tidiga insatser och tillhörighet	13
En grön trygghetspolitik	13
Vägar ut ur kriminalitet	14
Stöd och omsorg – ett samhälle som bär när livet blir svårt	14
Tidiga insatser och samverkan	14
Ett starkt LSS-stöd – frihet att leva som andra	15
Barn i samhällsvård	15
Ett värdigt liv som äldre	16
Förebyggande omsorg och gemenskap	16
En äldreomsorg med kvalitet och tillit	16
En trygg och värdig demensvård	17
Ett jämlikt Linköping – social hållbarhet och jämställdhet	18
Jämlika livsvillkor och folkhälsa	18
Jämställdhet – ett samhälle som håller, också för kvinnor	18
Delaktighet och social trygghet i vardagen	19
Ett samhälle fritt från diskriminering, rasism och hat	19
Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld	20
Arbete, näringsliv och egen försörjning	20
Arbetsmarknad och försörjningsstöd	21
Omställningen ska skapa nya jobb	21
Försörjningsstöd med barns bästa i fokus	22
Ingen ska hamna helt utanför arbetsmarknaden	22
Ett hållbart och lokalt näringsliv	22
Ett näringsliv som stärker samhällsgemenskapen	23
Innovation, forskning och framtidens jobb	24
Kultur, fritid och civillsamhälle	24
Kultur i hela kommunen	24
Ungas fritid och mötesplatser	25
Idrott och rörelse för alla	25
Föreningsliv	26
En grön stad och en levande landsbygd	26
En stad som planeras för människor och natur	27
Landsbygdens företagande och livskraft	27
Bostäder som människor har råd med	28
En levande landsbygd i hela Linköping – återbering till landsbygden	28
En tillitsbaserad kommun	29
Kommunen som arbetsgivare	30

Ett rättvist och levande Linköping

Vi som bor i Linköping vill kunna lita på att vardagen fungerar. Att barnen får en bra start, att luften går att andas, att naturen finns kvar och att vi tar hand om varandra. För det behövs en kommun som planerar långsiktigt och sätter människor och miljö i centrum.

Det här programmet handlar om just det. Om att bygga ett Linköping som håller – för oss som lever här i dag och för dem som kommer efter oss. Det betyder tidiga insatser för barn och unga, trygga och levande stadsdelar, en stark landsbygd och ett klimatansvar som märks i vardagen.

Linköping står samtidigt inför en tydlig demografisk förändring. Antalet barn minskar i vissa delar av kommunen, samtidigt som andelen äldre ökar. Det påverkar skolor, omsorg, bostadsbehov och kommunens ekonomi. För oss betyder det att politiken måste vara långsiktig, använda resurser klokt och planera för rätt behov på rätt plats, så att kvaliteten i välfärden kan stärkas, inte urholkas.

Vi tror på ett Linköping där fler får lyckas i skolan, där företag kan utvecklas hållbart och där naturen finns nära oavsett var man bor. Ett Linköping där vi möts, rör oss tryggt och känner att kommunen står på vår sida.

Det här är Miljöpartiets väg framåt.

Ett Linköping som håller ihop, och håller i längden.

Klimatet först – trygghet i en föränderlig värld

Klimatet förändras redan i dag till följd av människans utsläpp av växthusgaser. Heta somrar, skyfall och förlust av natur och arter påverkar vår vardag, vår hälsa och vår trygghet. Dålig luft, buller, värmeböljor och brist på grönska leder till mer stress, sämre hälsa och ökade skillnader i livsvillkor.

Klimatförändringarna slår inte lika mot alla. De som bidrar minst till utsläppen drabbas ofta hårdast – barn, äldre, personer med sämre hälsa och de som bor i tätbebyggda områden med lite grönska. Klimatarbetet handlar därför inte om avlägsna framtidsscenarioer, utan om att skapa ett bra liv här och nu, och om rättvisa mellan människor och generationer.

Ett klimat- och miljösmart Linköping är en kommun där människor, företag och natur kan utvecklas tillsammans, inom planetens gränser.

Miljöpartiet vill

- att klimat- och naturfrågor prioriteras högt och att beslut som kommunen tar bidrar till att minska utsläppen
- att Linköping håller sig inom sin koldioxidbudget, så att kommunens beslut faktiskt leder till minskade utsläpp i den takt som krävs
- att alla politiska beslut tar hänsyn till människor, ekonomi och klimat samtidigt.

Klimatstyrning – så leder Linköping omställningen

För att utsläppen ska minska på riktigt krävs tydliga beslut och ansvar över tid. När hela kommunen arbetar åt samma håll används skattepengarna bättre, åtgärderna får större genomslag och klimatarbetet blir stabilt, också över politiska mandatperioder.

Miljöpartiet vill

- införa klimatnytta som krav vid upphandlingar, större beslut och investeringar
- skapa en central klimatstyrningsenhet med uppdrag att följa upp hela kommunens utsläpp
- ta fram en klimatkartläggning som visar var utsläppen finns och styr kommunens utsläppsbudget.

Energi – Linköping ska vara 100 % förnybart

Linköping kan och ska ligga i framkant och leda omställning, både vad gäller energieffektivisering och fossilfri el- och energiproduktion. Vi har både kunskaper och resurserna som krävs. Med mer solenergi, renare sätt att värma hus och smartare användning av el kan vi minska utsläppen och spara pengar.

Energieffektivisering är nyckeln

Den mest hållbara energin är den som aldrig används. Linköping kan leda omställningen genom offensiva satsningar på energieffektivisering inom såväl kommunens verksamheter och bolag, som genom olika former av insatser riktade mot företag och privatpersoner. Minskad energianvändning medför också lägre kostnader - såväl ekonomin som klimatet vinner.

Miljöpartiet vill

- att kommunens bolag går i bräschen för att utveckla och testa nya lösningar för mer effektiv energianvändning
- att kommunens energi- och klimatrådgivning vidareutvecklas för att erbjuda privatpersoner, företag och organisationer ännu bättre stöd och rådgivning i energifrågor
- att kommunens energistyrning inriktas på att såväl minska total energianvändning som utjämning av effektoppar.

Lokalt producerad förnybar energi

Linköping har utmärkta förutsättningar för att producera egen förnybar energi och skapa lösningar för att lagra den. Med lokalt producerad energi blir vi också mindre sårbara om det uppstår problem i fjärrvärmenät eller elsystem.

Tekniska verken har en nyckelroll i den omställningen. Genom att investera i förnybar elproduktion, robusta elnät och smarta lösningar för lagring av el och värme kan bolaget

driva utvecklingen framåt. Det handlar också om att göra det enklare för fastighetsägare och företag att installera solceller, bygga laddinfrastruktur och minska sin energianvändning. En ökad produktion av biogas och en fortsatt utveckling av platsorteringen är viktiga delar i att minska beroendet av fossil energi och sänka utsläppen.

Miljöpartiet vill

- att målsättningen är att den el och energi som används och produceras i Linköping ska vara 100% förnybar
- att Linköpings kommun och bolag ska minska sin energianvändning och utsläpp betydligt snabbare än de nationella och EU-målen anger
- att Tekniska verken ska stödja sina kunder för ökad energieffektivisering, energilagring av el och värme och decentralisering av elproduktion
- att Tekniska verken ska öka biogasproduktionen med syfte att ersätta industriell fossil naturgasanvändning i Sverige
- att Tekniska verken ska fortsätta minska sina utsläpp genom att utveckla platsorteringen.

Transporter som fungerar i vardagen

Gång, cykel och kollektivtrafik först

Transporterna står för en stor del av utsläppen. Därför vill vi göra det enklare att gå, cykla och åka kollektivt. Det ger renare luft, tryggare trafik och en enklare vardag. När färre bilar körs i onödan minskar trafiken runt skolor och bostadsområden, vilket gör gatorna lugnare, resorna smidigare och trafiken säkrare. För dem som behöver bil ska det vara enkelt att ta sig fram, ladda sin elbil och dela bil med andra.

Kommunens pengar ska användas där de gör mest nytta för människor och klimat. De 46 miljoner kronor som årligen läggs på flygplatsen kan göra betydligt större nytta i sådant som stärker vardagen för Linköpingsborna.

Miljöpartiet vill

- bygga fler expresscykelvägar som hänger ihop och gör det enkelt att cykla mellan stadsdelar
- ha pålitlig snöröjning på cykelvägar, så att man kan cykla året om
- ge bussarna egna körfält så att busstrafiken går snabbare och inte fastnar i bilköer på platser där många trängs samtidigt
- skapa busslinjer för expressbussar till de större arbetsplatserna
- påbörja planeringen för att bygga ut Linköping för spårvagnar
- sluta subventionera Linköpings flygplats.

Fossilfritt Linköping

För att nå klimatmålen måste fossila drivmedel: bensin, diesel och fossil naturgas fasas ut snabbt. Kommunen ska visa vägen genom att ställa om sina egna transporter och inköp till

fossilfria alternativ. När kommunen gör det skapas en efterfrågan som hjälper fler företag och verksamheter att ställa om och det driver hela samhället i en fossilfri riktning.

Miljöpartiet vill

- införa miljözon klass 3 och dubbdäcksförbud i centrala Linköping, vilket innebär att endast de renaste fordonen tillåts i stadskärnan för bättre luftkvalitet och minskade utsläpp
- att kommunens egna fordon ska köra på el, biogas eller andra förnybara bränslen
- att kommunen och dess bolag ställer krav i upphandlingar på att tunga fordon kör på el, biogas eller andra förnybara bränslen.

Enkelt att ladda och dela bil

Det ska vara enkelt att ladda elbil och att dela bil. Bostadsrättsföreningar och fastighetsägare ska, med kommunens hjälp, kunna erbjuda de som bor i flerbostadshus möjlighet att ladda bilen på ett smart sätt, utan att elen överbelastas. När laddningen sprids ut och styrs rätt undviker vi strömavbrott och onödiga kostnader och elnätet fungerar bättre för alla.

Var du bor ska inte avgöra om du kan välja elbil eller bilpool – det ska fungera i alla bostadsområden och för alla boendeformer.

Miljöpartiet vill

- göra det lätt att ladda elbil där man bor, oavsett boendeform
- se till att det finns laddplatser över hela kommunen
- göra det enklare att dela bil genom fler bilpooler.

Natur, vatten och biologisk mångfald

Mer grönska och 30 % skyddad natur

Naturen ger oss svalka, renare luft, bättre hälsa och platser där vi kan vila och återhämta oss. Men mycket natur har byggts bort eller fått mindre utrymme. Linköping ska skydda parker, träd, skogar, ängar, sjöar, vattendrag och andra platser där natur och vatten får ta plats.

Vi vill att kommunen aktivt identifierar och förvärvar särskilt värdefulla tätortsnära skogar för att långsiktigt skydda dem för rekreation och naturvård. Där naturvärdena är höga eller där området har stor betydelse för friluftsliv ska skyddet säkras genom exempelvis naturreservat eller andra långsiktiga bevarandeformer.

Miljöpartiet vill

- skydda och återställa minst 30 procent av kommunens natur, i linje med EU:s mål

- återväta våtmarker, skapa dammar som tar hand om regnvatten och öka naturens förmåga att lagra kol
- skydda dricksvatten och grundvatten från föroreningar och från att användas mer än vad naturen tål
- säkerställa att alla Linköpingsbor har tillgång till ett grönområde inom 300 meter från hemmet
- plantera många fler träd i staden och se till att vi har sammanhängande gröna stråk
- inrätta fler naturreservat, särskilt i tätortsnära områden med höga naturvärden eller stor betydelse för friluftsliv.

Klimatanpassning

Klimatförändringarna märks redan genom skyfall, värmeböljor och torra. I Linköping behöver vi både minska utsläppen och anpassa samhället till ett mer extremt klimat.

Klimatanpassning handlar om trygghet: att bostäder inte översvämmas, att äldre skyddas vid värmeböljor och att vatten, el och samhällsviktiga verksamheter fungerar även i kris.

Vi vill planera rätt från början. Gröna ytor, träd och öppna vattenvägar kyler staden, tar hand om skyfall och stärker den biologiska mångfalden. Naturbaserade lösningar är ofta både mer hållbara och mer kostnadseffektiva än att reparera skador i efterhand.

Miljöpartiet vill

- prioritera naturbaserade lösningar som trädplantering, öppna dagvattenlösningar och våtmarker
- klimatsäkra skolor, äldreboenden och annan samhällsviktig verksamhet mot värme och översvämning
- ställa krav på klimatanpassning i all nybyggnation och stadsplanering
- minska hårdgjorda ytor och öka den gröna infrastrukturen i både stad och landsbygd.

Giffri miljö och rena vatten

Miljöpolitiken handlar också om det vi andas, dricker och lever nära varje dag. Miljögifter och föroreningar i luft, mark och vatten påverkar människors hälsa, särskilt barns. PFAS, partikelföroreningar och förorenade vattenmiljöer är exempel på problem som kräver ett mer aktivt kommunalt ansvar.

Linköping ska ta ett tydligare grepp om arbetet för en giffri närmiljö. Det innebär att kommunen och dess bolag ska arbeta mer förebyggande, bättre följa upp kända risker och vara öppna med var föroreningar finns och hur de hanteras. Kommunen ska undersöka förekomsten av föroreningar noggrant inför byggnationer, så att vi inte bygger in och på föroreningar. Barns hälsa och försiktighetsprincipen ska väga tungt när beslut fattas om byggande, markanvändning och infrastruktur.

Våra vattendrag är särskilt viktiga. Stångån och Tinnerbäcken är centrala för både natur, rekreation och stadens identitet, men är i dag belastade av föroreningar. Genom riktade åtgärder, som rening, biofilter och naturliga skyddszoner, kan vattenkvaliteten förbättras och spridningen av miljögifter minska.

Arbetet med att minska miljögifter och föroreningar måste också omfatta kommunens sjöar och vattendrag i stort. Sjöar, åar och bäckar är avgörande för dricksvatten, biologisk mångfald, rekreation och livskvalitet. Linköping ska ta ansvar för att skydda och förbättra vattenmiljöerna genom förebyggande arbete, bättre rening och långsiktig förvaltning, så att både dagens invånare och kommande generationer har tillgång till rent vatten och levande natur.

Miljöpartiet vill

- rena och återställa Stångån och Tinnerbäcken med naturbaserade lösningar där belastningen är störst, så att de på sikt är rena nog att bada i.
- ta ett tydligare kommunalt ansvar för förorenade områden, särskilt där PFAS och andra långlivade miljögifter förekommer, och aldrig bygga utan fullständig sanering
- öka mätningar och ge invånare öppen information om miljögifter i närmiljön
- att farliga ämnen stoppas vid källan genom skärpta krav på industriutsläpp och utveckling av avloppssystem som möjliggör giffri återföring till jordbruket
- stärka det förebyggande arbetet och tillämpa försiktighetsprincipen vid exploatering, särskilt i områden där barn vistas eller där kunskapen om föroreningar är osäker.

Mat, jordbruk och cirkulär ekonomi

Hur vi producerar, handlar och äter påverkar både klimatet och vår hälsa. En lokal livsmedelsförsörjning, med mer växtbaserad mat och ett hållbart jordbruk, stärker både folkhälsan och kommunens krisberedskap. Genom att värna åkermark och stödja lokal matproduktion kan Linköping minska utsläppen och öka tryggheten i en tid av klimatförändringar och globala kriser. Ett hållbart jordbruk utgår från att de näringsämnen som vi skördar och konsumerar återförs som gödsel på åkermarken och beten.

När saker används längre sparar vi både pengar och resurser. Genom att utveckla återbruk, reparation och delningstjänster kan fler laga, låna och dela i stället för att köpa nytt. Det minskar avfallet, stärker den lokala ekonomin och gör det enklare för fler att leva hållbart i vardagen.

Miljöpartiet vill

- följa EAT-Lancet 2.0 och öka andelen vegetariskt, ekologiskt och närproducerat i kommunens kök, vilket innebär att maten i större utsträckning baseras på forskningsbaserade kostråd för bättre hälsa och minskad klimatpåverkan
- stärka lokal matproduktion och fossilfritt jordbruk
- utveckla återbruk, reparation och delningstjänster i hela kommunen
- stärka textilåtervinning och återvinning av metaller från elavfall, genom samarbete med andra kommuner för gemensamma lösningar för sortering, insamling och cirkulära flöden av material
- stödja klädverkstäder, byggmaterialbanker och andra cirkulära företag.

Mindre avfall och renare närmiljö

Det mest hållbara är att använda saker längre. När vi minskar avfall och skräp sparar vi resurser, minskar utsläpp och gör det enklare att leva hållbart. Linköping ska vara en kommun där återbruk, reparation och smart sortering är förstahandsvalet, både hemma, i skolor, i verksamheter och i det offentliga rummet.

Skräp i vardagen påverkar också trivsel och trygghet. Fimpar, snus, förpackningar och dumpat avfall skapar oordning och kostar skattepengar. Kommunen behöver göra det lätt att göra rätt: fler sorteringsmöjligheter, bättre service och tydliga åtgärder mot nedskräpning.

Miljöpartiet vill

- minska avfallet genom att prioritera återbruk, reparation och delning i kommunens verksamheter och upphandlingar
- göra det enklare att källsortera i vardagen genom fler sorteringsmöjligheter på offentliga platser och i anslutning till större mötespunkter
- minska nedskräpning med fler och smartare papperskorgar, insatser mot fimpar och snus, och tydliga åtgärder mot dumpning
- minska matsvinnet i kommunens kök och öka återanvändning av möbler och material inom kommunen.

Barn, skola och utbildning – grunden för ett jämlikt Linköping

En skola som fungerar för alla barn är bland det viktigaste en kommun kan satsa på. När barn möts av trygga vuxna, tydliga ramar och en miljö som tar hänsyn till olika behov blir det lättare att både lära och må bra. Skolans fysiska miljö spelar också roll för både hälsa och lärande. Klimatanpassade skolgårdar med grönska, skugga och ytor för rörelse ger bättre möjligheter till lek, återhämtning och koncentration. I Linköping ska varje barn bli sett och varje elev få en verklig chans att lyckas i skolan.

Förskolan – barnens första rättighet

När barn möts av trygga vuxna med tid för varje barn läggs grunden för språk, lärande och gemenskap. Genom att stärka resurserna per barn vill vi ge förskolan bättre förutsättningar för mer personal, god kontinuitet och tid för planering, så att varje barn får en trygg och utvecklande start i livet.

Förskolan är inte ett stöd till föräldrarna utan en rättighet för barnen. Barn i utsatta situationer eller med annat modersmål än svenska behöver ofta mer tid i förskolan. Samverkan med socialtjänst och familjecentraler är avgörande för att barn som behöver tidiga insatser ska få rätt stöd.

Förskolor ska ges möjlighet att utveckla former där föräldrar frivilligt kan bidra till och ta del i verksamheten, på ett sätt som stärker barnens vardag.

Miljöpartiet vill

- höja personaltätheten: 3 barn per heltidsanställd för barn 1–3 år och 5 barn per heltidsanställd för barn som är 4–5 år
- se till att det alltid tas in vikarie när kollegor är sjuka eller lediga
- ge barn i familjer med sämre ekonomiska förutsättningar, eller som inte har svenska som modersmål, mer tid i förskolan
- jobba för att Boverkets rekommendationer för storlek på förskolegårdar uppfylls, så att alla barn får tillräckligt med utrymme för lek, rörelse och utevistelse.

Grundskolan

Mer tid, resurser och stöd i skolan

Vi vill att skolan ska ha tillräckligt med personal, närvarande vuxna med möjlighet att ge rätt stöd i vardagen. Detta innebär fler lärare, tillgång till elevhälsa och tid för planering och samarbete. När lärare kan förbereda undervisningen och elevhälsan finns nära, blir klassrummen lugnare, avbrotten färre och eleverna får bättre möjligheter att fokusera och lära.

Skolorna ska kunna organisera undervisningen med tvålärarsystem. När två pedagoger delar ansvaret i klassrummet ökar möjligheten att ge stöd direkt, anpassa undervisningen och skapa arbetsro. Det gynnar både elever som behöver extra stöd och elever som behöver större utmaningar.

Skolans uppdrag utgår från skollagen. Kommunens roll är att skapa förutsättningar, genom styrning och resurser så att varje elev får det stöd och den undervisning lagen ger rätt till.

Miljöpartiet vill

- se till att resurserna följer elevernas behov genom höjd grundersättning och extra stöd till skolor där behoven är större
- minska klasstorlekar där behoven är stora för bättre studiero och tryggare relationer
- ha fler närvarande vuxna i skolan - exempelvis fler lärare, elevhälsa, specialpedagoger, mentorer och skolvårdar
- att skolorna ges förutsättningar att organisera undervisningen i tvålärarsystem
- stärka fritidshemmen med fler vuxna som en viktig del av barnens trygghet, lärande och vardag.

En skola som fungerar för alla barn

Många elever, särskilt barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), möter i dag en skolmiljö som är bullrig och svår att förutse. Det skapar stress, oro och ökad frånvaro. Vi vill vända på perspektivet: det som fungerar för elever med NPF fungerar för alla. När undervisningen är tydlig, miljöerna lugna och strukturen genomtänkt ökar tryggheten, närvaron och studieron för hela klassen. En skola som möter olika behov blir bättre för alla barn.

Anpassad grundskola är en egen skolform med rätt till likvärdig kvalitet och höga förväntningar. Eleverna ska mötas av utbildade lärare, tillräckliga resurser och undervisning

som bygger på evidens och individens styrkor. Vi vill stärka samverkan mellan skola, elevhälsa och andra stödinsatser så att varje elev får en trygg och sammanhållen skolgång.

En skola som fungerar för alla behöver också möta elever med särskild begåvning. Barn som lär sig snabbt eller tänker annorlunda ska inte behöva vänta in undervisningen eller tappa motivationen. Kommunen behöver därför utveckla arbetssätt och kompetens för att identifiera och möta särskilt begåvade elever.

Vi vill pröva modeller med navskolor där spetskompetens samlas och där skolor kan samarbeta för att ge elever större utmaningar, samtidigt som grundtryggheten finns kvar i den egna skolan.

För att fler elever ska kunna delta i undervisningen behöver skolan vara flexibel. Digitala anpassningar och mer flexibla undervisningsformer kan göra stor skillnad, särskilt vid längre frånvaro. Det minskar risken för att elever tappar kontakten med skolan och hamnar efter. Vid extrem skolfrånvaro krävs ett tydligt ansvar. En gemensam kommunal standard ska säkerställa att elever snabbt får stöd och en trygg väg tillbaka till undervisningen. För nyanlända elever behöver kommunen säkra tillgång till studiehandledare.

Elevhälsan ska stärkas och finnas nära så att samarbetet mellan olika professioner fungerar i vardagen. Insatser ska sättas in tidigt och samordnat med elever som riskerar att må dåligt eller hamna i långvarig frånvaro.

Många skolbyten under grundskolan inom samma kommun leder sällan till förbättrade resultat och bättre mående för eleverna. Det är viktigt att eleverna får bra och adekvat hjälp med utmaningarna de har, och att det arbetet inte avbryts av ständiga skolbyten. Forskning visar att många skolbyten leder till sämre akademiska resultat - det måste vi förebygga.

Miljöpartiet vill

- skapa skolmiljöer, inne och ute, som fungerar för alla barn, med NPF-anpassning, tydlig struktur och tillgång till lugna rum under undervisning, raster och lunch
- säkerställa NPF-kompetens hos all personal som arbetar nära eleverna
- införa en kommunal standard för arbetet med extrem skolfrånvaro (ESA), så att elever snabbt får rätt stöd och en trygg väg tillbaka till undervisningen
- se över möjligheten att begränsa antalet skolbytesfönster, för kontinuitet och lugn i klassrummet
- möjliggöra för barn att gå eller cykla säkert till skolan.

Skollokaler som används smart – resurser till undervisning

Linköping står inför en demografisk förändring där antalet barn minskar i vissa delar av kommunen, samtidigt som andra skolor är trångbodda. I dag binds stora resurser upp i skollokaler som inte används fullt ut, medan behoven i undervisningen växer.

En hållbar skolpolitik kräver att vi använder våra lokaler smartare. Genom bättre planering och ökad samverkan kan skollokaler delas mellan skola, fritidshem, kultur- och föreningsverksamhet. Det frigör resurser som istället kan gå till fler vuxna i skolan, elevhälsa och bättre stöd till elever.

Det handlar inte om att spara på skolan, utan om att prioritera rätt: mindre pengar till tomma kvadratmeter och mer till undervisning, trygghet och kvalitet.

Miljöpartiet vill

- använda skollokaler mer effektivt genom bättre planering och samnyttjande mellan verksamheter
- planera skolans lokaler utifrån demografisk utveckling och elevernas faktiska behov
- säkerställa att resurser i första hand går till undervisning, elevhälsa och personal – inte till onödiga lokalkostnader
- se till att skollokaler är anpassade för den verksamhet de ska utföra
- finansiera tryggare och renare duschutrymmen.

Gymnasiet – vägen till framtiden

Gymnasieskolan är avgörande för ungas möjligheter att ta nästa steg i livet – till arbete, vidare studier eller yrkesutbildning. Den måste hålla hög kvalitet, vara relevant för framtidens arbetsmarknad och fungera för elever med olika behov. Genom rätt utbildning formar man det nya gröna samhället, speciellt inom gröna näringar och energisektorn som behöver mycket arbetskraft.

Kommunen kan ta ett större ansvar för att sänka trösklarna mellan utbildning och arbetsliv. När utbildningar kopplas närmare arbetsmarknadens behov får fler unga en snabbare och tryggare väg till jobb.

För många unga är körkort en viktig nyckel till arbete, särskilt inom vård, transport, bygg, service och gröna näringar. I dag är körkortet dyrt och möjligheten att ta det beror ofta på familjens ekonomi och tillgång till bil för övningskörning. Det riskerar att göra körkort till en klassfråga. Därför vill vi att fler kommunala gymnasieutbildningar ska erbjuda möjlighet att ta körkort som en del av utbildningen, så att fler unga får bättre förutsättningar att ta steget in i arbetslivet.

Ett första sommarjobb är ofta den första raden på CV:t och den första egna lönen. Det ger arbetslivserfarenhet, referenser och en känsla av ansvar och självständighet. Vi vet också hur viktigt det är med meningsfull sysselsättning under loven, inte minst för att förebygga utanförskap. Därför vill vi att kommunen ska ta ett större ansvar för att erbjuda fler feriejobb, med målet att alla ungdomar som vill ska få möjlighet till ett sommarjobb. Ingen ung ska stå utan chans till sitt första steg in i arbetslivet på grund av brist på kontakter eller familjens ekonomi.

Miljöpartiet vill

- införa körkortsundervisning som en del av gymnasieprogram som leder till arbeten med krav på körkort
- stärka samarbetet mellan kommunen och branscher för utbildningar som leder direkt till jobb
- utveckla fler utbildningar för de gröna näringarna och omställningsyrken både för gymnasiet och vuxenutbildningen

- att kommunen successivt skapar fler feriejobb med målet att alla ungdomar som vill ska erbjudas ett sommarjobb.

Ljunken och yrkesutbildningens roll i Linköpings framtid

Yrkesutbildning är avgörande för Linköpings framtid. Där utbildas många av de yrken som samhället är beroende av, inom industri, bygg, el, teknik och service. Trots detta har yrkesutbildningar länge behandlats som en andrahandslösning, både i status och i investeringar.

Anders Ljungstedts gymnasium, Ljunken, är en av kommunens största skolor och arbetsplatser, med omkring tusen elever och över tvåhundra anställda. Skolan har ett strategiskt läge och stor potential att vara ett nav där utbildning, näringsliv, kultur och idrott möts. För att det ska bli verklighet krävs att kommunen tar ett långsiktigt ansvar för lokaler, arbetsmiljö och utveckling.

Yrkesutbildning ska inte beskrivas som ett alternativ till framtiden, utan som en självklar del av den.

Miljöpartiet vill

- ta fram en långsiktig plan för utveckling och investeringar i Anders Ljungstedts gymnasium, så att lokaler, arbetsmiljö och utbildning håller för framtiden
- stärka yrkesutbildningens roll och status i Linköping genom tydligare kopplingar till arbetsliv, näringsliv, universitet och stadens utveckling.

Vuxenutbildning och SFI

Vuxenutbildningen är avgörande för att människor ska kunna stärka sin kompetens, byta yrkesbana och bidra till ett grönare och mer digitalt samhälle. När fler får tillgång till relevant utbildning stärks både individen och kommunen.

SFI (svenska för invandrare) är en särskilt viktig del. Forskningen är tydlig: kvaliteten i SFI har stor betydelse för integrationen. Därför behöver SFI fortsätta utvecklas med mer praktik, tydligare struktur och närmare koppling till arbetslivet.

Vuxenutbildningen ska vara flexibel och leda till jobb där behoven är stora, såsom inom vård och omsorg, elektrifiering, kollektivtrafik, gröna näringar, teknik och återbruk.

Miljöpartiet vill

- stärka SFI med bättre kvalitet, elevhälsa, praktik och tydligare organisation
- förbättra de ekonomiska villkoren för elever på vuxenutbildning där det är möjligt
- fortsatt satsning på yrkessvenska för språksvaga elever på fler av vuxenutbildningens yrkesutbildningar.

Trygghet byggs tillsammans – tidiga insatser och tillhörighet

Trygghet växer ur tillit, inte rädsla. När barn och unga får stöd i skolan, tillgång till meningsfull fritid och känner sig sedda och behövda, minskar både otrygghet och brott. För vuxna som fastnat i kriminalitet krävs verkliga vägar ut – med stöd att lämna kriminalitet och missbruk, möjlighet till arbete och ett samhälle som också ser och stöttar anhöriga.

I dag växer klyftorna i Linköping. Skillnaderna i hälsa, skolresultat och livslängd är större än på decennier. Vi vet att vägen ut ur kriminalitet sällan börjar i ett förhörssrum. Den börjar i klassrummet, på fritidsgården, efter en psykologutredning, i samtalet med en vuxen som lyssnar. Samhället kan inte vänta tills barn begår brott för att agera. Vi måste vara där innan. Samhället kan inte ge upp om människor. Vi måste orka stå kvar och erbjuda vägar ut ur destruktiva liv, om och om igen.

En grön trygghetspolitik

Trygghet handlar inte bara om att bekämpa brott, utan om att bygga samhälle. Hårdare straff och fler akutlösningar skapar inte framtidstro. Det gör däremot skolor som fungerar, bostadsområden med liv och vuxna som bryr sig. Den miljöpartistiska trygghetspolitiken handlar om att ge människor något att vara rädda om, inte bara något att frukta. Om att se hela människan, inte bara statistiken.

Miljöpartiet vill

- göra tidiga insatser till kommunens främsta trygghetsstrategi
- säkra skolnärvaro som trygghetsfråga
- bygga en sammanhållen kedja mellan skola, socialtjänst, fritid och vård
- ge föräldrar stöd tidigt genom öppna förskolor, familjecentraler och föräldraskapsstöd i utsatta områden
- satsa på förebyggande arbete mot psykisk ohälsa
- ge socialtjänsten mer resurser för relationellt och uppsökande arbete
- utöka Nära socialtjänst, så den finns i fler områden och kan möta även vuxna med behov. Säkerställa att myndighetsutövningen faktiskt flyttar ut i områdena så det blir Nära socialtjänst på riktigt.

Vägar ut ur kriminalitet

Det finns många vägar in i kriminalitet, men få vägar ut. I Linköping saknas i dag de strukturerade, evidensbaserade stödinsatser som krävs för att människor som vill lämna kriminalitet ska lyckas. Polisen har i sin kartläggning visat att kommunen saknar flera av de metoder som Socialstyrelsen rekommenderar. Vi har samverkan och vilja, men inte tillräckligt med verktyg.

Tryggheten i samhället stärks inte bara genom att förhindra rekrytering, utan också genom att ge människor en verklig möjlighet att börja om. När en person som leder, rekryterar eller påverkar andra får stöd att lämna kriminaliteten, minskar både våldet och nyrekryteringen.

Miljöpartiet vill

- bygga upp ett långsiktigt avhopparprogram
- ge personer som avtjänat straff samordnat stöd för att kunna börja om
- erbjuda stöd för anhöriga till personer i destruktiva miljöer
- utveckla metoder för att kunna flytta hela familjer om ett barn har skyddsbehov.

Stöd och omsorg – ett samhälle som bär när livet blir svårt

Ett samhälles styrka visar sig i hur väl stödet fungerar när människor behöver det som mest. När vi blir sjuka, gamla eller går igenom en kris ska omsorgen vara trygg, tillgänglig och pålitlig. I dag är omsorgen ofta hårt pressad. Personalbrist och hög arbetsbelastning skapar otrygghet, samtidigt som anhöriga tvingas ta ett allt större ansvar. Det sliter på både människor och verksamheter.

Vi vill att omsorgen i Linköping ska präglas av kontinuitet, tillit och tid för mänskliga möten. Äldreomsorg ska bedrivas med kvalitet, långsiktighet och goda arbetsvillkor, utan vinstintresse som drivkraft. Digital teknik ska användas för att stärka trygghet och kvalitet, som ett stöd i omsorgen och aldrig som ersättning för mänsklig närvaro.

Tidiga insatser och samverkan

När människor får rätt stöd tidigt kan problem förebyggas, lidande minska och resurser användas mer effektivt. För barn och unga med psykisk ohälsa, personer med funktionsnedsättning och familjer i utsatta situationer är samordning avgörande. Stödet måste hänga ihop i vardagen och inte falla mellan olika verksamheter och huvudmän.

Linköpings kommun ska därför arbeta mer förebyggande och samordnat, med nära samverkan mellan socialtjänst, vård, skola och andra berörda aktörer. Insatser ska sättas in tidigt, vara långsiktiga och utgå från individens behov – inte från organisatoriska gränser. När samhället finns där i tid skapas trygghet både för den enskilde och för anhöriga.

Miljöpartiet vill

- ge omsorgspersonal bättre arbetsvillkor och mer tid för varje människa
- stärka stödet till anhöriga
- säkerställa tidiga, samordnade insatser för barn och unga med psykisk ohälsa samt personer med funktionsnedsättning
- använda digital teknik för ökad trygghet och kvalitet i omsorgen, som ett frivilligt och etiskt förankrat stöd till mänskliga möten.

Ett starkt LSS-stöd – frihet att leva som andra

Personer med funktionsnedsättning ska kunna leva ett självständigt liv, ha en meningsfull vardag och få stöd som fungerar i praktiken. När stödet brister begränsas människors livsutrymme och anhöriga tvingas bära ett ansvar som samhället ska ta.

Kommunen ska erbjuda stöd med hög kvalitet, kontinuitet och kompetens. Insatser ska vara individanpassade och bygga på delaktighet och respekt. Daglig verksamhet, sysselsättning och stöd till arbete ska utvecklas så att fler får sammanhang, utveckling och en väg mot egen försörjning för den som vill och kan.

Miljöpartiet vill

- säkra kvalitet, kontinuitet och kompetens i LSS-insatser, med brukarens behov och självbestämmande i centrum
- utveckla daglig verksamhet och sysselsättning så att fler får en meningsfull vardag och bättre möjligheter att ta steg mot arbete
- stärka stödet till anhöriga och förbättra samordningen mellan LSS, skola, vård och socialtjänst
- säkerställa ett tillgängligt Linköping i praktiken, i bostäder, offentliga miljöer, kultur och fritid.

Barn i samhällsvård

Barn som placeras utanför hemmet tillhör samhällets mest utsatta grupper. När vårdnadshavare saknas eller har begränsat mandat blir det ofta svårare att snabbt få tillgång till viktiga insatser – som psykiatrisk vård, stöd i skolan eller samordnade insatser från flera verksamheter.

Vi ser också att det finns barn och unga som under lång tid varit aktuella för socialtjänsten, haft flera insatser eller placeringar, men ändå farit illa. När det sker behöver samhället ta ansvar för att lära av det som inte fungerade. Därför vill vi införa haveriutredningar som ett återkommande arbetssätt i kommunen. Det handlar inte om att peka ut skuld, utan om att systematiskt granska svåra fall för att identifiera brister i samverkan, timing och innehåll i insatser och använda lärdomarna för att förbättra stödet för andra barn.

Miljöpartiet vill

- återinföra Skolfam för barn i samhällsvård, så att skola och socialtjänst samverkar tidigt och långsiktigt kring varje barn
- införa haveriutredningar som ett återkommande arbetssätt inom socialtjänsten, för att lära av svåra fall där barn och unga trots insatser har farit illa.

Ett värdigt liv som äldre

Alla människor har rätt till ett värdigt och meningsfullt liv under hela livet. När vi blir äldre ska omsorgen vara trygg, nära och utgå från den enskildes behov, inte från systemets begränsningar.

Samtidigt vet vi att Linköping, liksom resten av landet, står inför en demografisk förändring där andelen äldre blir större. Det ställer krav på långsiktiga beslut, god planering och en omsorg som håller över tid. Ett värdigt åldrande handlar om både hälsa, gemenskap och kvalitet i omsorgen. Linköping ska vara en kommun där äldre känner sig sedda, delaktiga och trygga i vardagen.

Förebyggande omsorg och gemenskap

Förebyggande och hälsofrämjande insatser gör att fler kan må bra längre och minskar behovet av mer omfattande omsorg. Gemenskap, aktivitet och meningsfulla sammanhang är avgörande för både psykisk och fysisk hälsa. Att få känna sig behövd och ha ett syfte i vardagen spelar stor roll för välbefinnandet – även högt upp i åldrarna.

Kommunen har en viktig roll i att möjliggöra detta tillsammans med civilsamhället, genom mötesplatser och aktiviteter där äldre kan bidra med sina erfarenheter och vara delaktiga i samhället.

Vi vill införa en ensamhetsklausul i äldreomsorgen. Alla beslut ska prövas utifrån hur de påverkar äldres risk för ensamhet och deras möjlighet till mänskliga möten. Klausulen ska även tillämpas i hemtjänsten för att stärka kontinuitet och skapa bättre förutsättningar för samtal och samvaro. Åtgärder som riskerar att öka ensamhet ska inte genomföras utan att samtidigt kompenseras med insatser som stärker social gemenskap och livskvalitet.

Miljöpartiet vill

- utveckla förebyggande och hälsofrämjande insatser, bland annat genom att utöka ABC-satsningen för god psykisk hälsa i samverkan med regionen
- stärka arbetet mot ofrivillig ensamhet genom en ensamhetsklausul och stöd till föreningar, ideella initiativ och sociala mötesplatser
- säkerställa att maten i äldreomsorgen är god, näringsrik, ekologisk och närproducerad, och måltiden blir en stund av gemenskap och valfrihet
- skapa förutsättningar för aktiviteter och engagemang där äldre kan bidra, dela erfarenheter och vara till nytta.

En äldreomsorg med kvalitet och tillit

En fungerande äldreomsorg bygger på kontinuitet, kompetens och tid för omsorg. Personalens arbetsvillkor är avgörande för kvaliteten, liksom hur kommunen organiserar och styr verksamheten. När personalen har rimliga villkor skapas trygghet för de äldre och bättre förutsättningar för god omsorg.

Kommunens resurser ska användas till vård och omsorg, inte till vinstuttag. Erfarenheten visar också att uppföljning och kontroll av privata aktörer kräver stora administrativa resurser som istället kan användas till att utveckla kvaliteten i verksamheten.

Digital teknik ska användas för att öka trygghet och säkerhet, inte för att ersätta mänskliga möten. Om kommunen inför samma journalsystem som regionen kan samverkan med vården förbättras. Det gör det också enklare för anhöriga att följa vården, till exempel genom digital tillgång till journaler och kontaktvägar som 1177.

Omsorgen ska vara jämlik och präglas av respekt för människors olika livserfarenheter, språk och bakgrund. Möjligheten att ta sig till sociala aktiviteter, träffar och vård är en viktig del av ett värdigt åldrande. Färdtjänsten ska därför vara tillgänglig och ha avgifter som inte begränsar äldres möjlighet till delaktighet och rörelsefrihet.

Miljöpartiet vill

- säkra hög personalkontinuitet och rimliga arbetsvillkor i äldreomsorgen
- stoppa vinstdrivande aktörer och säkerställa att resurserna används till omsorgens kvalitet
- införa ett gemensamt journalsystem mellan kommunen och regionen för en tryggare och mer sammanhållen vård
- säkerställa en tillgänglig färdtjänst med låga avgifter.

En trygg och värdig demensvård

Allt fler Linköpingsbor lever med en demenssjukdom. Det ställer höga krav på kommunen att erbjuda trygg, tillgänglig och professionell vård, både för den som är sjuk och för de anhöriga. Ingen ska behöva vänta orimligt länge på stöd eller en plats i anpassat boende när behoven är tydliga.

Demensvården ska bygga på kunskap, kontinuitet och respekt. Personal som möter personer med kognitiv svikt måste ha rätt utbildning och förutsättningar att arbeta personcentrerat. Tidiga insatser, dagverksamhet och avlastning för anhöriga är avgörande för livskvalitet och trygghet.

Miljöpartiet vill

- att platser inom särskilt boende och korttidsboende för personer med demens erbjuds inom skälig tid
- att all personal inom demensvården har adekvat utbildning och kontinuerlig kompetensutveckling
- att stödet till anhöriga stärks genom avlastning, rådgivning och fler mötesplatser.

Ett jämlikt Linköping – social hållbarhet och jämställdhet

Ett hållbart Linköping byggs inte bara av tekniska lösningar, utan av tillit, jämlikhet och jämställdhet. Om samhället ska hålla över tid måste det fungera för alla. I dag är skillnaderna i livsvillkor stora – mellan stadsdelar, mellan barn och mellan människor, oavsett kön eller könsidentitet.

Social hållbarhet handlar om makt över sitt liv, sin hälsa och sin tid. Det är också en jämställdhetsfråga. Kvinnor har lägre inkomster, tar större ansvar för obetalt omsorgsarbete och är sjukskrivna i betydligt högre grad än män. När välfärden brister är det ofta kvinnor som får bära konsekvenserna. Ett socialt hållbart Linköping kräver därför politik som ser sambanden mellan jämlikhet, jämställdhet, hälsa och trygghet.

Jämlika livsvillkor och folkhälsa

Skillnaderna i livslängd och hälsa mellan olika delar av Linköping är oacceptabla. Var man bor ska inte avgöra hur länge eller hur väl man lever. Kommunen behöver ta ett tydligare ansvar för att stärka folkhälsan genom hela livet.

Miljöpartiet vill

- ta fram en kommunal folkhälsoplan med mål för rörelse, mat, psykisk hälsa och jämlika livsvillkor
- arbeta för att minska skillnader i hälsa och livslängd mellan stadsdelar genom riktade och långsiktiga insatser
- se omsorg, hälsa och jämlikhet som samhällsbärande investeringar.

Jämställdhet – ett samhälle som håller, också för kvinnor

När kvinnor går sönder av stress, underbemanning och ansvar, då håller inte samhället. Social hållbarhet kräver att kvinnors livsvillkor tas på allvar både i arbetslivet, i familjen och i välfärden.

Jämställdhet handlar om rätten till ett liv fritt från våld, ohälsa och ekonomisk otrygghet. Kommunen har ett ansvar att förebygga våld, ge skydd och stöd när det sker, och skapa verkliga möjligheter att bygga ett liv i trygghet efteråt.

Jämställdhet handlar också om hur ansvar för arbete, omsorg och återhämtning fördelas. När vi investerar i jämställdhet – i trygga arbetsvillkor, fungerande välfärd och skydd mot våld – stärker vi hela kommunen.

Miljöpartiet vill

- stärka kvinnors arbetsvillkor och minska den ohälsa som följer av stress och obetalt omsorgsarbete

- föra en jämställdhetspolitik som genomsyrar alla kommunens beslut på riktigt
- säkerställa att politik för barn, arbetsliv och välfärd utformas med ett tydligt jämställdhetsperspektiv.

Delaktighet och social trygghet i vardagen

Ett jämlikt samhälle kräver mer än formella rättigheter. Det kräver att människor har verkliga möjligheter att delta, påverka och känna trygghet i vardagen. Delaktighet stärker tilliten till samhället och minskar risken för utanförskap, oavsett ålder eller livssituation.

Unga ska ges inflytande över beslut som rör deras liv och deras närmiljö. När barn och unga får vara med och påverka stärks både demokratin och framtidstron. Delaktighet i tidiga år är också en viktig förebyggande insats mot otrygghet och utanförskap.

Personer med funktionsnedsättning ska ha tillgång till det stöd som krävs för att kunna leva självständigt och delta fullt ut i samhället. Det förutsätter rätt kompetens i verksamheterna, fungerande och samordnade stödsatser samt ett samhälle som är tillgängligt i praktiken – i bostäder, i det offentliga rummet och i kontakten med kommunen.

Ett tryggt samhälle kräver också att ingen lämnas utan bostad. Hemlöshet är ett allvarligt misslyckande som påverkar både hälsa och möjligheten att ta del av arbete, vård och gemenskap. Därför behöver kommunen fortsätta att arbeta långsiktigt och evidensbaserat för att människor ska få en stabil bostad och rätt stöd.

Miljöpartiet vill

- införa ungdomsråd i alla stadsdelar och använda medborgarbudget även i skolor och fritidsverksamheter
- säkerställa att personer med funktionsnedsättning har tillgång till rätt stöd, kompetens och ett samhälle som är tillgängligt i praktiken
- fortsätta bygga ut Bostad först, med fler platser, bättre uppföljning och stärkt samverkan med civilsamhället.

Ett samhälle fritt från diskriminering, rasism och hat

Ett jämlikt samhälle kräver att alla människor har samma rätt att leva öppet och tryggt. Idag begränsas många människors liv av diskriminering, rasism och hat.

HBTQI-personer utsätts oftare för hot och otrygghet och drabbas hårdare av psykisk ohälsa. Rasism och etnisk diskriminering stänger dörrar till arbete, bostad och inflytande. Det undergräver både hälsa och tillit. Kommunen har därför ett ansvar att arbeta aktivt för allas lika värde, i sin egen verksamhet och tillsammans med civilsamhället.

Miljöpartiet vill

- stärka kommunens arbete mot diskriminering, rasism och hat
- integrera HBTQI-perspektiv i kommunens arbete med skola, omsorg och trygghet

- verka för trygga offentliga miljöer där alla kan delta utan rädsla för trakasserier eller våld.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är allvarliga samhällsproblem och ett uttryck för ojämställdhet. Det handlar om kvinnors och barns rätt till trygghet, men också om pojkar och unga män som lever i hederskontext och ofta har dubbla roller – som både utsatta och pressade att utöva kontroll eller våld. Våld kan ta sig många uttryck, inklusive psykiskt, sexuellt och ekonomiskt våld, där ekonomisk kontroll och begränsad tillgång till pengar kan användas för att skapa beroende och försvåra möjligheten att lämna en våldsamt relation.

Kommunen har ett ansvar att förebygga våld, upptäcka utsatthet tidigt och ge stöd när våld sker. Det gäller i socialtjänsten, skolan, elevhälsan, fritidsverksamheten och i kommunens roll som arbetsgivare.

Arbetet mot våld behöver vara kunskapsbaserat, långsiktigt och anpassat efter olika former av våld. Hedersrelaterat våld och förtryck kräver andra metoder än våld i nära relationer, och måste förstås i sitt sammanhang – inklusive kopplingar till organiserad brottslighet och normer som begränsar både flickors och pojkars liv.

För Miljöpartiet är det avgörande att kommunen inte nöjer sig med akuta insatser, utan bygger strukturer som gör det möjligt att lämna våld, få skydd och skapa ett liv i trygghet efteråt.

Miljöpartiet vill

- stärka det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld genom skola, elevhälsa, socialtjänst och fritidsverksamhet
- återuppbygga kommunal verksamhet med inriktning på förebyggande arbete i hederskontext, inspirerad av tidigare arbete som Shanazis hjältar och hjältinnor
- säkerställa långsiktigt stöd för våldsutsatta kvinnor och barn, inklusive skydd, eftervård, bostadslösningar och ekonomisk trygghet
- stärka stödet till barn som upplever våld, så att deras rätt till trygghet och återhämtning alltid sätts i centrum
- stärka kommunens ansvar som arbetsgivare genom att utbilda chefer och personal om våld i nära relationer och säkerställa tydliga rutiner för stöd till anställda som utsätts
- möjliggöra att anställda som utsätts för våld kan få samtalsstöd och kontakt med rätt stödinstanser på arbetstid.

Arbete, näringsliv och egen försörjning

Arbete och egen försörjning är avgörande för människors frihet, trygghet och framtidstro. Kommunen har ett stort ansvar för att skapa vägar in i arbete och utbildning för dem som

står långt från arbetsmarknaden och för att försörjningsstödet fungerar som en trygghet när det behövs.

Vi vill se en arbetsmarknadspolitik som kombinerar tydligt stöd, höga ambitioner och respekt för människors olika livssituationer. Ingen ska fastna i bidragsberoende, men ingen ska heller falla igenom trygghetssystemen.

Arbetsmarknad och försörjningsstöd

LinkStep drevs från början som ett projekt på initiativ av Stångåstaden och är nu ett av kommunens mest framgångsrika arbetssätt för att få personer i utanförskap vidare till arbete eller studier. Med individanpassat stöd, närvaro och samordning når LinkStep grupper som andra insatser ofta missar. Vi ska bygga vidare på det som redan fungerar! LinkStep är ett gott exempel på det.

För att fler ska kunna ta steget mot egen försörjning behövs både fler möjligheter och ett tydligare gemensamt ansvar. Kommunens egna verksamheter och bolag ska gå före och aktivt erbjuda praktik- och arbetsplatser och tillsammans med det privata näringslivet skapa fler vägar in i arbete.

Miljöpartiet vill

- fördubbla resurserna till arbetsmarknadsprogrammet LinkStep
- ge kommunens verksamheter och bolag ett tydligt uppdrag att skapa fler platser för praktik, ungdomstjänst och arbetsträning
- utveckla samarbeten med privata arbetsgivare för att bredda antalet praktikplatser och sommarjobb
- involvera handläggare från integrations- och arbetsmarknadsförvaltningen i Nära socialtjänst, så att även frågor om arbete och försörjning kan hanteras samordnat för målgruppen.

Omställningen ska skapa nya jobb

Politik kan göra skillnad för arbetsmarknaden. Kommunen ska inte bara förvalta arbetslöshet utan kan aktivt också bidra till att nya jobb växer fram. Den gröna omställningen innebär stora möjligheter för Linköping. När vi ställer om energisystem, byggande, transporter och cirkulära flöden uppstår nya yrken och nya behov av kompetens. Här ska kommunen ta en mer aktiv roll.

Arbetsmarknadsnämnden och näringslivsenheten behöver arbeta tättare tillsammans för att identifiera branscher där efterfrågan växer och där kommunen kan bidra till att tillskapa arbetstillfällen. Det kan handla om lärlingsplatser, assisterande yrken, gröna jobb och samverkansprojekt med lokala företag.

Särskilt viktigt är att skapa vägar in på arbetsmarknaden för unga och personer som står långt från arbete. Omställningen ska inte bara vara klimatsmart, den ska också minska utanförskap och stärka den lokala ekonomin.

Miljöpartiet vill

- ge arbetsmarknadsnämnden och näringslivsenheten ett gemensamt uppdrag att bidra till att nya arbetsplatser växer fram i Linköping
- koppla kommunens klimatarbete tydligare till lokal jobbskapande politik
- utveckla fler lärlingsplatser och assisterande tjänster i bristyrken.

Försörjningsstöd med barns bästa i fokus

Försörjningsstöd ska vara en trygghet när det behövs. I dag finns regler som slår särskilt hårt mot barnfamiljer. När barns inkomster från sommarjobb snabbt leder till minskat stöd motverkas både ansvarstagande och möjligheten att bygga en självständig framtid.

Förslag om bidragstak, hyrestak och begränsningar för flerbarnsfamiljer riskerar att skapa otrygghet, bryta mot barnkonventionen och i praktiken tvinga barnfamiljer att flytta från sina bostadsområden trots att de saknar ekonomiska förutsättningar. Det får allvarliga konsekvenser för barns skolgång, trygghet och sociala sammanhang och är inte förenligt med rätten till en skälig levnadsnivå.

Miljöpartiet vill

- stärka försörjningsstödet så att det är rättvist, tillgängligt och individanpassat
- säkerställa att barn och unga kan behålla inkomster från sommarjobb utan att familjens försörjningsstöd minskas.

Ingen ska hamna helt utanför arbetsmarknaden

I Linköping finns det personer som blivit helt hemmasittande. De är oftast unga vuxna eller kvinnor med utomeuropeisk bakgrund som står helt utanför både arbetsmarknad och myndighetskontakt. När människor inte ens är inskrivna i systemen riskerar utanförskapet att permanentas. Det är ett slöseri med kompetens och en tydlig jämställdhetsfråga.

Arbetsmarknadspolitiken måste därför vara mer uppsökande och förebyggande. Kommunen ska aktivt söka upp dem som riskerar långvarig arbetslöshet och erbjuda individanpassade vägar till arbete eller studier.

Miljöpartiet vill

- ge arbetsmarknadsnämnden ett tydligt uppdrag att arbeta uppsökande och förebyggande
- prioritera unga som varken arbetar eller studerar samt kvinnor utan egen försörjning.

Ett hållbart och lokalt näringsliv

Ett levande näringsliv bygger på både lokala småföretag och större arbetsgivare som bidrar till utveckling och arbetstillfällen. Småföretag och nya initiativ skapar jobb, service och liv i

både staden och på landsbygden – men också etablerade företag spelar en viktig roll för kommunens långsiktiga styrka.

Kommunen ska göra det enklare att vara företagare i Linköping genom tydliga regler, god service och rätt stöd. Samtidigt ska vi aktivt samverka med både små och stora företag i omställningen till exempel kring energieffektivisering, klimatsmarta lösningar och cirkulära flöden. När näringslivet och kommunen drar åt samma håll kan vi minska utsläpp, stärka konkurrenskraften och skapa fler jobb nära där människor bor.

Miljöpartiet vill

- premiera företag som bidrar till klimatmål, minskad ojämlikhet och schyssta arbetsvillkor
- stärka och vidareutveckla Vreta Kluster och liknande miljöer, så att Linköping blir en ännu tydligare nod för cirkulär ekonomi, energiinnovation och hållbart företagande
- underlätta för små och medelstora företag att delta i upphandlingar
- säkerställa att nya verksamhetsområden planeras med klimatneutralitet, vattenvård och biologisk mångfald som grund
- utveckla kommunens rådgivande roll i klimat- och miljöfrågor, i samverkan med akademi och näringsliv, för att hjälpa företag ställa om och växa hållbart.

Ett näringsliv som stärker samhällsgemenskapen

Vi vill ha ett näringsliv som bidrar till trygghet, tillit och sammanhållning. Företag ska kunna växa utan att exploatera människor, djur eller miljö. Kommunen ska gå före som arbetsgivare, upphandlare och partner – men också skapa goda villkor för olika företagsformer, från små familjeföretag till kooperativ och större aktörer som tar samhällsansvar.

När fler får möjlighet att äga, driva och utveckla verksamheter tillsammans stärks både den lokala ekonomin och demokratin.

Miljöpartiet vill

- använda sociala krav i upphandling för att skapa jobb för unga, nyanlända och personer som står långt från arbetsmarknaden
- motverka arbetslivskriminalitet och oseriösa aktörer genom aktiva kontroller av företag och arbetsplatser, och genom nära samarbete med Skatteverket, Polisen och Arbetsmiljöverket
- stärka idéburna organisationers roll i välfärden genom upphandlingar och samarbeten där kvalitet och samhällsnytta väger tyngre än bolagens storlek
- främja kooperativa företag och andra demokratiska företagsformer genom rådgivning, upphandling och partnerskap
- uppmuntra samverkan mellan markägare och företag, till exempel genom markgemenskap och gemensam utveckling av mark för bostäder, energi eller lokalt företagande.

Innovation, forskning och framtidens jobb

Universitetet, Linköping Science Park och kommunens näringslivsutveckling är viktiga för den gröna omställningen. Genom att koppla ihop kunskap, företag och kommunens behov kan vi skapa nya arbetstillfällen och lösningar på gemensamma utmaningar.

Miljöpartiet vill

- stärka samarbetet med Linköpings universitet kring hållbarhetsinriktade innovationsprojekt
- använda AI och digitalisering för klimatlösningar och bättre offentlig service, som stöd för människor, inte som ersättning
- ta fram en kommunal strategi för gröna jobb och cirkulär ekonomi, med mål för hur många nya gröna jobb som ska skapas varje mandatperiod
- göra kommunen till en testbädd där företag kan prova hållbar teknik i verkliga miljöer.

Kultur, fritid och civilsamhälle

Kultur, idrott och föreningsliv gör skillnad i människors vardag. De minskar ensamhet, stärker barns hälsa och skapar sammanhang över stadsdelsgränser.

I Linköping ska kultur och fritid finnas nära där människor bor. Oavsett ekonomi, ålder eller funktionsförmåga ska det vara möjligt att delta. Kommunens uppgift är att skapa långsiktiga villkor, tillgång till lokaler och rättvisa stöd, inte att detaljstyra innehållet.

Kultur i hela kommunen

Kulturen är en av våra viktigaste gemensamma arenor. Den stärker yttrandefrihet, delaktighet och förståelse mellan människor. I dag saknar flera kulturverksamheter långsiktiga besked om lokaler och finansiering. Det försvårar planering och utveckling. Kommunen behöver ge stabila villkor så att verksamheter kan fokusera på innehåll istället för överlevnad.

Bibliotek, studieförbund och fria kulturaktörer spelar en avgörande roll för bildning, möten och gemenskap i vardagen. För att kulturen ska vara levande behöver dessa verksamheter ha god tillgång till lokaler, rimliga öppettider och långsiktiga villkor som gör det möjligt att planera och utveckla sin verksamhet över tid.

Vi vill att kommunens stora evenemang, som Stadsfesten, speglar hela stadens befolkning. Genom att lyfta olika uttryck, språk och kulturer skapar vi igenkänning, stolthet och möten mellan människor. Kultur ska bidra till integration och sammanhållning, inte genom krav, utan genom nyfikenhet och gemensamma upplevelser.

Kulturen ska också vara en självklar del av hur vi bygger staden. När kultur finns nära hemmet, i det offentliga rummet och i vardagen, skapas liv, trygghet och identitet. Barn och unga ska möta kultur tidigt och på sina egna villkor, i skolan, på fritiden och i sitt närområde. För att detta ska fungera behöver finansiering och stöd vara långsiktigt och förutsägbart. Det

gäller kulturskolan, fritidsgårdar och civilsamhällets kulturverksamheter, som ofta bär upp stora delar av det lokala kulturlivet.

Miljöpartiet vill

- utveckla Kulturskolan så att den finns på fler platser och erbjuder ett bredare utbud så att fler barn och unga kan delta
- integrera kultur i stadsutvecklingen genom kulturhus, replokaler och konst i offentliga miljöer, redan i planeringsstadiet
- göra det enklare för små och fria kulturaktörer att ta del av bidrag och lokaler genom tydligare regler, enklare ansökningsprocesser och bättre information.

Ungas fritid och mötesplatser

En meningsfull fritid är avgörande för ungas hälsa, trygghet och framtidstro.

Fritidsverksamhet handlar om närvaro, relationer och att ha en plats där man får vara sig själv.

I Linköping går i dag många högstadie- och gymnasieelever i skolor som ligger i innerstaden. Det gör att unga rör sig i centrum efter skoltid, men saknar en öppen och trygg mötesplats som är deras egen. Trots att behovet är välkänt saknas fortfarande en fritidsverksamhet i city. Kommunen behöver ta ett tydligare ansvar för att det finns ungdomsverksamhet där unga faktiskt befinner sig.

Samtidigt finns ett glapp för unga över 18 år. När den kommunala ungdomsverksamheten upphör försvinner viktiga sammanhang, trots att många fortfarande bor hemma och söker platser att umgås, skapa och delta på. Även unga vuxna behöver sunda, öppna arenor.

Miljöpartiet vill

- hålla ungdomsverksamheten öppen fler kvällar i veckan och även på helger
- säkerställa att det finns en öppen ungdomsverksamhet i innerstaden, som *Ung Zon*
- stärka ungdomsverksamhetens roll som trygga och inkluderande mötesplatser för unga
- utveckla en kommunal mötesplats för unga över 18 år, inspirerad av verksamheter som Örebros *Living Room*.

Idrott och rörelse för alla

Bristen på idrottshallar och ändamålsenliga lokaler begränsar idag föreningslivet. Halltider är en bristvara och fördelas inte alltid utifrån behov. Samtidigt har barn i vissa områden sämre tillgång till spontanidrott och organiserad verksamhet. Det är en jämlikhetsfråga.

Var man bor, vilka resurser man har och vilka normer som råder påverkar tillgången till kultur och fritid. Ett socialt hållbart Linköping kräver mötesplatser där alla känner sig välkomna.

Vi vill satsa på anläggningar, ytor och stöd som gör det möjligt för fler att delta – särskilt i områden där möjligheterna i dag är begränsade.

Miljöpartiet vill

- bygga fler fullstora idrottshallar och rusta upp befintliga anläggningar
- skapa fler spontanytor och utegym i bostadsområdena
- säkerställa tillgång till tillräckligt stora och ändamålsenliga lokaler för pardans och andra dansformer som kräver särskilda förutsättningar
- fördela halltider jämställt och efter behov
- stödja verksamheter som når barn i socioekonomiskt utsatta områden och barn med funktionsnedsättning.

Föreningsliv

Ett starkt civilsamhälle är en grundpelare i demokratin. Föreningar skapar gemenskap, lärande och engagemang, ofta med små resurser men med stor betydelse för samhället. Kommunen ska vara en möjliggörare för detta arbete och möta civilsamhället med tillit, dialog och långsiktighet.

Vi vill göra det enklare för föreningar att skapa hållbara och långsiktiga samarbeten med kommunen. Civilsamhället rymmer många olika uttryck – från idrotts- och kulturföreningar till politiska föreningar och religiösa samfund. Alla som verkar utifrån demokratiska principer och mänskliga rättigheter ska kunna vara en självklar del av det gemensamma samhällsbygget. Kommunens lokaler ska därför vara tillgängliga för föreningar, politiska organisationer och religiösa samfund som bidrar till gemenskap, dialog och delaktighet, på lika villkor och med tydliga, rättssäkra regler.

Miljöpartiet vill

- stärka föreningslivet genom enklare regler, höjda bidrag och fleråriga avtal
- skapa en kommunal plattform för samverkan mellan civilsamhälle och kommun
- göra det enklare att engagera sig, låna lokaler och arrangera aktiviteter
- säkerställa att kommunala lokaler kan hyras även av politiska organisationer och religiösa samfund som verkar utifrån demokratiska principer.

En grön stad och en levande landsbygd

En grön stad och en levande landsbygd gör vardagen bättre för människor. Med en grön stad menar vi miljöer där det finns parker, träd och natur nära hemmet, där luften är ren och där det är tryggt att gå, cykla och mötas.

Vi vill bygga en stad där det mesta du behöver i vardagen finns nära: skola, mataffär, vård, fritid och kollektivtrafik. När service och mötesplatser finns inom gång- eller cykelavstånd minskar bilberoendet, trafiken blir lugnare och människor får mer tid över i vardagen. Det är det som ibland kallas en "15-minutersstad", men i grunden handlar det om något enkelt: att vardagen ska fungera utan att man måste sätta sig i bilen.

När staden planeras ensidigt, med bostäder på ett ställe och service på ett annat, ökar biltrafiken. Det leder till trängsel, buller, sämre luft och otrygga trafikmiljöer, särskilt för barn.

Därför vill vi planera för blandade stadsdelar med närhet till service, arbetsplatser och grönområden.

En levande landsbygd handlar om att människor ska kunna bo, arbeta och ta del av service även utanför staden. Det kräver fungerande infrastruktur, kollektivtrafik, digital uppkoppling och mötesplatser. Landsbygden ska inte vara en restyta för stadens expansion, utan en självklar del av kommunens utveckling.

Linköping ska växa på ett sätt som tar ansvar för naturen och jordbruksmarken. Vi vill bygga långsiktigt hållbart, så att både dagens invånare och kommande generationer får en bra plats att leva på.

En stad som planeras för människor och natur

Linköping ska vara en barnvänlig, grön och klimatsäkrad stad. Med klimatsäkrad menar vi en stad som är rustad för värmeböljor, skyfall och ett förändrat klimat. Med grönska, öppna dagvattenlösningar och trygga platser för lek och rörelse. Det ska vara lätt att andas ren luft, ta sig fram, leka och mötas.

Platserna runt Stångån, våra parker och våra torg ska tas om hand och utvecklas med omsorg. De är gemensamma vardagsrum som ska stärkas och användas, inte byggas bort.

Miljöpartiet vill

- utveckla barnvänliga stadsdelar med lek, natur och säkra skolvägar i centrum av planeringen
- bygga blandade stadsdelar där det finns både hyresrätter, bostadsrätter, småhus och villor
- stärka boendes och föreningars inflytande i samhällsplaneringen genom tidiga dialoger där synpunkter faktiskt påverkar besluten
- ge mer plats åt offentlig konst.

Landsbygdens företagande och livskraft

Landsbygdens företag inom jordbruk, matproduktion, energi, besöksnäring och tjänster är viktiga för Linköpings självförsörjning och klimatanpassning. En levande landsbygd kräver goda villkor för företagande och fungerande service.

Kommunen ska stärka landsbygdens näringsliv genom att lyfta lokal matproduktion och förädling, ge småföretag stöd som är anpassat efter deras förutsättningar och skapa goda villkor för hållbar turism. Samtidigt vill vi underlätta lantbruk som arbetar i kretslopp, där resurser, energi och näring tas tillvara lokalt.

Miljöpartiet vill

- stoppa exploatering av värdefull jordbruksmark, som i Distorp, Hackefors och Ekängen, och i första hand förtäta befintliga områden
- göra lokal matproduktion och förädling till en profilfråga för Linköping

- ge småföretag på landsbygden mer träffsäkert och behovsanpassat stöd, med rådgivning som utgår från deras lokala och ekonomiska förutsättningar
- stötta och främja utvecklingen av hållbar landsbygdsturism kopplad till natur, kultur och lokal mat
- underlätta hållbara lantbruksmodeller där resurser, energi och näring tas tillvara lokalt.

Bostäder som människor har råd med

Ett hem är grunden för trygghet, hälsa och möjligheten att klara skola, arbete och vardagsliv. I Linköping ska fler kunna bo kvar även när livet förändras, när man separerar, blir sjuk eller när man blir äldre. Samtidigt behöver kommunen bygga mer hållbart och motverka segregation genom blandade bostadsområden där olika människor kan leva sida vid sida.

I kommunen ska det finnas tillräckligt med hyresrätter med skäliga hyror. När hyror skenar eller när renoveringar leder till kraftiga hyreshöjningar riskerar människor att trängas undan från sina bostadsområden. Kommunen har ett ansvar att använda markpolitik, allmännyttan och planering för att skapa ett Linköping där bostaden inte blir en klassfråga.

Vi vill också att kommunen ökar andelen träbyggande. Att bygga mer i trä minskar klimatpåverkan och kan bidra till ett mer hållbart och kostnadseffektivt bostadsbyggande över tid. Linköping ska ligga i framkant när det gäller klimatsmarta materialval i både bostäder och offentliga byggnader.

Miljöpartiet vill

- öka byggandet av hyresrätter och trygghetsboenden med rimliga hyror, i hela kommunen
- använda kommunens mark och planering för att motverka segregation och skapa blandade stadsdelar
- stärka boendetryggheten genom att motverka trångboddhet och arbeta för fler bostäder för unga, äldre och personer i livsomställning
- främja träbyggande som en del av ett hållbart och långsiktigt kostnadseffektivt bostadsbyggande i Linköping.

En levande landsbygd i hela Linköping – återbäring till landsbygden

Kommunens resurser satsas i dag till stor del i staden. Det innebär att människor på landsbygden betalar samma skatt men ofta får mindre tillbaka i form av service, investeringar och utveckling. Det vill vi ändra på.

Landsbygden är en bärande del av Linköping. Här finns naturen, livsmedelsproduktionen, energin och gemenskapen som gör kommunen robust. Samtidigt är vardagen ofta mer krävande utanför tätorten, med längre avstånd till service, sämre kollektivtrafik och färre mötesplatser.

Vi vill ge återbäring till landsbygden. Det betyder att skattepengar som kommer från landsbygden också ska användas där. Genom satsningar på mötesplatser, trygg trafik, service, kultur och bostäder i mindre orter kan hela kommunen utvecklas och hänga ihop.

Miljöpartiet vill

- utveckla orter som Lingham, Vikingstad, Sturefors och Ljungsbro med torg, lokaler och mötesplatser för service, kultur och föreningsliv
- låta kommunens bolag aktivt bidra till service och näringslivsutveckling på landsbygden, till exempel genom lokaler, infrastruktur och samverkan med lokala företag
- investera i tryggare trafikmiljöer i byar och mellan orter, med säkrare vägar för barn, gående och cyklister
- ge lanthandlarna bättre förutsättningar att bedriva en verksamhet som går runt och är långsiktigt hållbar, bland annat genom att placera laddstolpar, källsortering och mobilitetstjänster i anslutning till lanthandeln
- säkra snabb och tillförlitlig internetuppkoppling i hela kommunen
- stödja byalag och lokala initiativ som stärker gemenskap, service och engagemang på landsbygden
- bygga fler bostäder i mindre orter, särskilt för äldre som vill bo kvar och för människor i förändrade livssituationer, som vid separation.

En tillitsbaserad kommun

Linköpings välfärd bärs av människorna som arbetar i den. I hemtjänsten, socialtjänsten, skolan och fritidsverksamheten byggs tillit i varje möte mellan invånare och personal. När medarbetare som arbetar nära människor saknar tid, inflytande och uppskattning påverkas också förtroendet för kommunen.

Under senare år har styrningen av välfärden ofta fokuserat på att lösa personalbrist genom ekonomiska incitament, som riktade lönesatsningar. Det kan fungera på kort sikt, men räcker inte om man inte också tar tag i varför människor väljer att stanna eller lämna.

I delar av organisationen finns låg personalomsättning och hög trivsel. Det beror ofta på gott ledarskap, starka arbetslag och en rimlig balans mellan ansvar och stöd. Dessa exempel ska tas tillvara och spridas, inte ses som ett tecken på att arbetet kan pressas hårdare.

Vi vill att Linköping ska vara en tillitsbaserad arbetsgivare.

Miljöpartiet vill

- ge medarbetare i välfärden större inflytande över arbetets innehåll, tid och prioriteringar
- styra kommunen mer tillitsbaserat, med mindre detaljstyrning och större professionellt ansvar
- ta tillvara och sprida goda exempel på ledarskap och arbetsmiljö där personal trivs och stannar kvar.

Kommunen som arbetsgivare

Välfärden fungerar bara om människor vill jobba i den och orkar stanna kvar. I dag är arbetsbelastningen för hög i många verksamheter. Det leder till stress, sjukskrivningar, svårigheter att rekrytera och en vardag där både invånare och personal får betala priset. Linköping ska vara en kommun där arbetsvillkoren gör det möjligt att göra ett bra jobb med tid, stöd och rimliga scheman.

Att vara en hållbar arbetsgivare handlar om att prioritera arbetsmiljö, kontinuitet och kompetensutveckling. Heltid ska vara norm och deltid ska vara frivilliga. Scheman ska vara hälsosamma och långsiktiga. När personal får bra villkor stärks kvaliteten i skola, omsorg och socialtjänst.

Miljöpartiet vill

- införa heltid som norm, med rätt till deltid för den som önskar
- skapa hållbara scheman och bättre arbetsmiljö, med tid för återhämtning, rimliga bemanningsnivåer och helt ta bort delade turer.
- stärka kompetensutveckling och ledarskap, så att fler vill stanna kvar och utvecklas i välfärdsyrken
- prioritera personalkontinuitet och minska beroendet av timvikarier och kortsiktiga lösningar.